

AZ INTERNETHASZNÁLAT TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS HATÁSAI, KÉT ANALÓGIÁN KERESZTÜL BEMUTATVA

Berezvai Dániel, Ropolyi László

Első, lektoláratlan kiadás!

1. ELŐADÁS

Előadó: Ropolyi László

Előismeretek

Ajánlott irodalomjegyzék: Tárgy honlapján.

Internetfilozófia – Nem szigorú előfeltétel

Aki nem volt tavaly, annak a mai órán össze lesz foglalva.

Kezdjünk is bele!

NEHÉZSÉGEK

Első nehézség: Egyáltalán nem világos, hogy mi az internet.

Tapasztalat: Az internet mindenütt-jelenvalósága.

Következmény: Nem világos, hogy milyen területen fog inkább hatni, hol kevésbé. Hol lényeges, hol lényegtelen. Nem könnyű súlyozni az internet hatását, még a jellegét sem.

Feladat: Az internet fogalmának megállapítása

Második nehézség: Az internet hatása éppen most zajló folyamat.

Az internet kb. 30 éves. Ez az emberiség történelmében csak egy pillanat.

E 30 évben az internet nagyon sokat változott.

Példa: Facebook felemelkedése és 1 milliárdos használati arányának elérése előtt is volt internet. De másmilyen.

Feladat: Az internet hatásának megállapítása.

ANALÓGIÁK

E két nehézséget két analógián keresztül mutatjuk be. Kultúrtörténeti analógiák lesznek.

Jóslatra használhatóak ezek az analógiák. Mint a meteorológia:

- Dinamikus meteorológia (légkör modell, műholdak, differencia egyenletek bonyolult rendszere)
- Szinoptikus meteorológia (mostani időjárási helyzetet összehasonlít korábbi, hasonló helyzetekkel, ebből a hasonlóságból állapít meg következményeket)
 - Népi megfigyelések ilyenek. (Medve mikor bújik ki a barlangjából, a hó kinek a névnapján olvad el, stb.)

Szinoptikus meteorológiát fogunk használni. Ez az egyetlen számunkra hozzáférhető lehetőség a jövő megjósolására.

A tudás reformációjának analógiája

A XV.-XVI. században a vallás/hit reformációja zajlott.

Sok hasonlóság van e folyamat és az internet között.

Az emberré válás analógiája

Emberré válás alatt az evolúciót értjük, vagyis e könyvben nem Isten teremtette az embert.

Az internethasználat milyen módon avatkozik bele ebbe a folyamatba, hogyan jön létre egy új emberi természet?

Hogyan változtatja meg az internet az emberi természetet?

AZ INTERNET

Kialakulása

Nem mindig létezett. Emberek szándékosan hozták létre. Tudatos emberi döntés következtében jött létre. Emberek tevékenysége alakította ki.

Megvizsgálhatjuk, milyen célokat próbáltak megvalósítani...

Az internet születésének konkrét viszonyai

- 1950-60 Szputnyik-sokk: Az oroszok lőtték fel az első sikeres műholdat, nem az amerikaiak. Ez megrázta az USA vezető rétegét, hiszen a technológiai fölényt a saját oldalukon hitték.
 - E sokk következtében sok egyetemet alapítottak. (kb. 50-et) Ezek azóta is fennállnak.
- 1960 Védelmi politika: Az USA hadügyminisztériuma a védelmi készültségi szint növelésére írt ki pályázatot.
 - Ennek eredménye: Egy kevésbé sérülékeny kommunikációs rendszer kiépítésének terve. Ha egy-két állomás el is pusztul, a szervezettség fennmarad.
 - Újságokban volt is szó erről: Csomagkapcsolt hálózatok, központ nélküli rendszerek, stb.
 - Az interneten rengeteg internet-történelmi cikk van. (pl.: Hobbes: Internet Timeline)

Fontos változás történik nagyon hamar: A hadügy kezéből kikerül ez az eredetileg katonai-célú technológia, mégpedig a civilekébe. (Az egyetemek és az intelligencia ügynökségek használták először az internetet.)

Új technológia kialakulása során a felhasználók a mérnökök felé kéréseket küldenek vissza, ezen ismétlődő folyamat eredménye a technika/technológia változása, fejlődése. Az internet esetén is így történt.

Első e-mail: A technikusok unatkoztak, csomagokat (packet) küldözgettek egymásnak. Így született az internet egyik fontos funkciója.

- 1960-70-80-as években az amerikai kultúra: Vietnámi háborúval való szembeszegülés. Diákmozgalmak. Feketék mozgalmi. Feminista mozgalmak.
 - A fennálló viszony kritikai, intellektuális forradalmi volt. (De nem csak intellektuális.)
 - A hatalom eleve decentralizáltabb, mint Európában. Nem is volt belügyminisztérium. (Csak a 911-es katasztrófa (2001. szeptember 11.) után pár évvel alakult ki.)
 - Az egyén, individuum minden hatalommal rendelkezik. A saját maga világa fölötti hatalomból nem ad.
 - Minden áron vissza kell szerezni az államalapítás-kori szabadságjogokat.
 - *"Nem akarunk háborúzni, és hagyjatok békén a hülye törvényeitekkel."*
 - Az amerikai kultúra posztmodern fordulatot vett a II. világháború után. Elvetette az évszázadokig fennálló modern világfelfogást.

A két világszemlélet

- "Modern" – A XVI. századi világszemlélet.
- Posztmodern – ami utána jött:

Posztmodern

- Újra kell gondolni mindent. Hasonló, mint az anarchizmus.
- Az emberek felett gyakorolt hatalom elfogadhatatlan.
- Saját magunk fölött gyakorolt hatalom az egyetlen elfogadható változat.
- Más emberek felett gyakorolt hatalom tilos.
- Meg kell szüntetni a hatalom kizárólagosságát.
- Fő tézis:
 - Semmiből sem egy van.
 - Mindenből sok van.
 - Nincs egy igazság.
 - Nincs egy valóság.
 - Mindenkinek vannak igazságai.
 - Nincs egy helyes gondolkodásmód.
 - Nincs egyetlen kézben összefogható hatalom.
 - Nincs egyetlen helyes ideológia.
- Végletekig feszített pluralizmus.

- Adorno, Horkheimer 1946-ban cikkgyűjteményt írt. Címe: A felvilágosodás dialektikája. (Mi az a felvilágosodás? – Az ész fontos, mindent ésszerűen kell csinálni.)
 - Az elvont ész azt képzelheti magáról, hogy fontosabb az életnél.
 - Felvilágosodás elve: "A racionalitás a fontos."
 - Ha ezt elfogadjuk, ebből következnek a diktatúrák, koncentrációs táborok, világháborúk.
 - Ezért ezt nem szabad megengedni. Az ész nem emelkedhet az élet fölé, mint valami istenség.
 - Az ész nem szabad kiemelni az adott élethelyzetéből. Nem lehet domináns (meghatározó) szerepe.

Atombomba: Szilárd Leó javasolta, hogy létrehozzák. De miután meglátta mire képes, ő maga követelte, hogy ne használják soha. (Csak a tesztrobbanásról készült felvételeket; elrettentő példaként.)

Következmény: Pluralizmus. Mindenből sok van. Az igazságnak, észnek, racionalitásnak végtelen sok változata van.

Bármiből meg lehet egyezni, de csak egyenjogú felekként. Nincs anarchizmus.

Az internet ennek a posztmodern kornak az értékrendjét fejezi ki, terjeszti

Az internethasználat akkor is a pluralizmust juttatja érvényre, ha valaki nem akarja, nem ért egyet vele (pl. fundamentalista). Bele van építve az egész rendszerbe.

Posztmodern alappillérek: Individualizmus, pluralizmus (sokasság), hatalomellenesség, virtualitás, töredezettség, benne-foglalt modernitás.

A virtualitásról (valóságra vonatkozó hivatkozással se lehessen senkit letaposni.) és a töredezettségről később lesz szó.

Előadás vége.

2. ELŐADÁS

Posztmodern

- Pluralizmus (sok)
- Virtualitás
- Individualizmus
- Töredezettség
- Hatalomellenesség
- Benne-foglalt modernitás

Modern

- Individualizmus
- Valóság
- Egység
- Hatalom

A modernizmus a végét járja, ennek a végjátéknak eredménye a posztmodernizmus...

Aminek termékeként jön létre az internet. Maga az internetezés is hozzájárul a folyamathoz.

AZ INTERNET JELLEMZÉSE

Arisztotelész filozófiája

Minket körülvevő dolgok természete, miléte.

Azonosítsuk a minket körülvevő dolgokat.

Minden dolog összetett (komplex). Nem egynemű (homogén).

Egy dolgot akkor értünk meg, ha értjük az okait.

A négy ok

Azon tényezők, melyeknek fennállása lehetővé teszik az adott dolog létezését.

- Anyagi: minden dolog anyagból áll,
- Formai: ami valamilyen formát ölt.
- Ható: A forma hatások következtében jön létre, alakul ki.
- Cél: Szükség van valamilyen célra, ami meghatározza e formálódást.

Ezt négy kérdés formájában is meg lehet határozni:

- Miből épül fel? Miből van?
- Micsoda? Mi a lényege?
- Hogyan jött létre? (Milyen hatások működése szükséges ahhoz, hogy a dolog létezessen?)
- Miért? Mi célból?

A célszerűség a nem ember alkotta dolgoknál is létezik. Például arisztotelészi fizikában a kő azért esik le, mert fent a levegőben természetellenes helyzetben van.

Az internet esetében - Négy szemléletmód:

Mi az internet egyáltalán?

- Az internet technikai rendszer. Hálózatban összekapcsolt számítógépekből áll.
- Lényege a kommunikációs ágens (szereplő).
- Kulturális médium (közeg), amely alkalmas arra, hogy az egész emberi kultúrát befogadja.
- Önálló organizmus (szervezet). Rendelkezik valamilyen identitással is.

Ez a négy dolog együtt határozza meg az internetet.

Technika

A technikafilozófiai gondolatmeneteket megspóroljuk, eredményét viszont megnézzük:

A technika emberi tevékenységnek olyan komponense, amelyik során a technikai szituáció fölött az ember uralkodik.

Nem technikai szituáció és Technikai szituáció különbsége: Technikai, ha a szituációban foglalt ágens (ember) akarata érvényesül.

Gépi kultúra és a technika közötti különbség: Nem csak gépek előállítása a lényege a technikának. A technika sokkal általánosabb jellegű. Minden szituáció, amibe az ember belekerülhet, technikai szituáció. Minden cselekedet technikai szituáció. A legegyszerűbb élethelyzetek, például a beszéd is technika, szituáció fölötti uralom. Minden cselekvésnek van technikai komponense.

A jog- és államtudomány, pszichológia, gazdaság is kifejezetten technikai jellegű: Javak előállítása.

Az összes technika rossz. Valamikor működik, valamikor nem. A technikák végesek, folyamatos gondozásra szorulnak.

A technikák mindig értékterheltek: A kiválasztott cél megvalósítása során értékeket választunk, értékeket állítunk elő. A sikeresség minden technikának abszolút értéke. (Még az emberölésnek is! Hatékony fegyverek...) Mivel az uralom érvényesül. De természetesen egyéb értékek is hozzájárulnak.

A technikai szituáció inhomogén, vagyis nem egységes.

Technikai szituáció létezésének feltételei

- Feltételek
- Ágens (ember, akinek van valamilyen akarata) Az emberi akarat lehet delegálva is.
- Eszköz (Azon komponense, amelynek a többi komponenssel való kölcsönhatása következtében el lehet érni az uralmat.
- Cél (Ágens által kiválasztott, tetszőleges.)

Konkrétan az internetre, ez mind hogyan vonatkozik?

A számítógépek, hálózatukban összekapcsolva úgy működjenek, hogy valamilyen akaratnak az eredménye érvényesüljön.

Mesterségesen vannak fenntartva a számítógépek, mesterségesen létezik az internet is.

Technikai szempontból az internet szándékosan kialakított, mesterségesen fenntartott önálló szféra.

Információs technika. Jelek küldözgetése és értelmezése a fontos, nem a közvetlen (...).

Információ fogalma: Relációs létező. Viszonynak fennállását jelenti, a jel és a jelölt között.

Az információ maga, és minden, ami információból van, az saját módon, virtuálisan létezik.

"Virtuálisan"? Olyan, mintha valóságos lenne, de a valóságosságának van valamilyen mértéke. Nem abszolút-értékben valóságos, hanem valamilyen mértékben.

Valószínűség fogalmára emlékeztet: A kijelentések bizonyosságának van valamilyen mértéke. Egy valószínűség nem abszolút igaz vagy hamis, hanem valahol közötté.

Az internet virtuális szféra (közeg) is. Közeg, vagyis sok virtuális dolog halmaza.

Előadás vége.

3. ELŐADÁS

Technika filozófia

"Minden technika értéksemleges. Az ember arra használja, amire akarja."

Egyesek ezt a filozófiát követik, de akkor be is csukhatnánk e könyvet, nem lenne miről beszélnünk.

Az internet virtuális szféra

Két dolog szükséges ehhez:

- Hálózatba kapcsolt számítógépek
- Különbféle jeleket individuálisan értelmező ember

Az internetet kommunikációs célponttal használjuk

Mi az a kommunikáció?

Most technikaként fogjuk fel. Segítségével közösségeket alakítunk ki. Az egyes individuumok között kialakul valami közösség; véleményeknek, álláspontoknak, érzelmeknek, tudásnak a közössége. Az elme tartalmait harmonizálják.

Mesterségesen kialakított közösség: Azzal kommunikálok, akivel akarok és tudok.

A tanítás is egyfajta kommunikáció. A tömegkommunikáció úgyszintén.

Mindig egy álláspont harmonizálódik valahogyan, a kommunikáló felek között. Az írás és az olvasás kommunikációs technikák.

Kommunikáló felek / ágensek megosztottak. Közösséget akarunk létrehozni közöttük.

A kommunikációnak van célja, pl. a közösségkialakítás.

Személyes kommunikáció során egyenlőség alakulhat ki.

Az internet a kommunikáció mindegyik változatát tartalmazza. Úgymond univerzális a kommunikációs szereplő.

Fontos, milyen közösségekben szeretnénk részt venni, milyen közösséget akarunk létrehozni.

Lényege: Kommunikációs szituáció, ágens, cél, eszköz (médiium, többes számban média).

Kommunikációs média

Ide tartozik a nyelv, nyelvhasználat.

Rögzített, egész médiát formáló eszközök: kommunikációs gépek. Legegyszerűbb gép az íróeszköz, szivacs. Segítségével formáljuk és uraljuk az adott jelrendszert.

Összefoglalva

Kommunikációs szempontból az internet virtuális, online, mesterséges közösségek olyan hálózata, amelynek a létezéséhez igénybe vesszük a mesterségesen kialakított, fenntartott technikai rendszert.

Természetesen az emberi tevékenységeket is beleértjük az internetbe. Az internet egész értelmé az, hogy az emberek kommunikáljanak. Részei és alakítói is vagyunk ugyan annak a rendszernek. Az ember saját magának is alakítója.

Kulturális médiumok

Az emberek nem csak vannak a közösségekben, tevékenykednek is azokban. A közösségeknek van valamilyen értékrendje, preferenciája. Valamilyen kultúrát kultiválunk (támogatunk).

A kommunikációs aktusok révén létrejön egy közösség, ennek a közösségnek mi a tartalma? Az interneten kialakuló közösségek értékrendje más, mint a klasszikus hagyományos kultúra. Másfajta kultúra.

Kultúra

A kultúra végső soron azt jelenti, hogy az ember nem világtalan. Van világa. Nem világ nélküli. Mit jelent ez:

Heidegger: A mindenlét a világban való lét. Az állatok világ nélküliek. És ez mit jelent:

Az ember nem csak úgy létezik, hanem van róla tudomása is. Tudat. "Ez én vagyok, ez pedig nem én vagyok." "Ez én vagyok, ez meg egy szék. Az meg a napsütés." Megnevezi, és ez által benépesíti a környezetét. Elrendezi környezetét. Mindennek helye van, egy értékrendet érvényesít. Rendezettség alapelveit tartalmazza a kultúra.

A kultúra képviseli ezt a rendezettséget. Mindennek megtaláljuk az értelmét.

A kultúra az, amelyik a természeti viszonyokat társadalmi viszonyokká transzformálja.

A létezés három formája

Természeti, társadalmi, háló.

Kiberkultúra (Cyber culture)

Kiber(netika) kifejezésből származik.

Internetkultúra, netkultúra.

Reflexió

Gondolkodás. A tudat működésmódja. Az ember reflektál. Visszanéz a dolgokra. "Jé, vagyok! Létezem."

A dolgok megkérdőjelezése. Van tudatunk. Saját magunkhoz, a léthez való viszonyunk.

Az állatok is azonosítanak, de nem reflektálnak. Mindenre ösztönösen reagálnak. Csak kezdeti reflexió van bennük, ha van egyáltalán.

A világ mesterséges univerzum

Azok ott igazából nem csillagok, hanem valami makroszkópikus testek, amelyek más makroszkópikus testekkel reakcióba lépnek. Egy megfelelő nézőpontból. Természetük adta módon.

Az ember nem természetes életformát folytat, hanem társadalmi.

A társadalom közösségek és kultúráknak együttlétezését jelenti

Analógia: Mint egy számítógép az hardware (vas) és software (amivel életet lehelünk bele) együttléte.

Közösségek (hardware) önmagukban még nem alkotnak társadalmat. De kultúrát (szoftver) befogadhatnak, és akkor kialakulhat társadalmi viszonyrendszer.

Vannak hibás szoftverek, kultúrák.

Hálólét

Társadalmi viszonyok átértékelése következtében (kiberkulturális tevékenység révén) kialakítunk egy újfajta világot, aminek neve a hálólét.

Ezt a tevékenységet a kultúra szakértői viszik véghez. A nagy sámán, papok, filozófusok, tanítók, írók, költők, művészek, az intelligencia. És az emberek többsége ezt követi.

A késő modern kor értékválsága

Az internet kialakításának egy nagyon fontos motivációja volt a modern kultúra elvetése és elutasítása. Más kultúrát akart az ember kitalálni. Otthontalanul érzi magát a jelenlegiben. Ez az igény a késő modern kor értékválsága.

De milyen legyen az a másik, új rendszer? Pluralizmus. Kiberkulturára jellemző. Egy alternatíva elfogadása nem elég.

Társadalmi ideológia berendezkedés: Az adott korban világos és ésszerű. Egységes életpálya. Általánosan elfogadott. (Eddig kell iskolába járni, ennyi idősen már dolgozni kell, ekkor kell meghalni, stb.)

Nem fogadok el magam fölött tekintélyt. Mindenki a saját életét a saját jogán alakíthatja ki és működtetheti. Nem kényszeríthet rám senki egy világnézetet. Meghallgathatom, de majd én döntöm el, követem-e a világnézetét.

A kultúrát előállító és felhasználó emberek között jelentős különbség van. Ez az, ami az internethasználattal megszűnik. Nincs különválasztott szakértő, előállító és felhasználó. Mindenki előállít (elvileg) és fel is használ.

Elvileg. Mert még gyerekcipőben járunk. Még nem fejlődtek ki az individuumok. Még csak most kezd kilépni szabadságuk a ránk kényszerített kultúra alól. Különböző

kulturális töredékeket veszünk ki, ebből építjük fel saját értékeinket, honlapunkat. A lehetőségek végtelenek, de nyilván... még az elején vagyunk.

Mi az az "emberi"?

Az ember nem természeti voltát állítja elő az értékrend kialakítás során. Hanem önmagát.

Az ember saját világban van, van egy saját identitása.

A kultúra az emberi természethez hozzátartozik.

Új ember. Az emberi természet megváltozása

Hálólét: Nekem ne mondja meg senki, hogy mi az ember. Én tudom. Én fogom megmondani. Az ember definiálása az individuum kezébe kerül. Saját akaratom, elképzeléseim követése révén alakítom ki a képet az emberről.

Az ember saját természetének alkotója.

Nem lett teremtve. Rossz ember nem rossz napon lett megteremtve, nem is jóként lett megteremtve és önhibájából lett rossz.

Az ember teremtette az istent, mégpedig a saját képére.

Az ember természeti és társadalmi lény egyszerre.

A hálólét (...) végtelenül plurális és végtelenül individuális közeg

Annyira megtetszett a fenti gondolat. – Az ember saját képére teremtette az istent és nem fordítva. – Hogy lemaradtam.

Az emberi lét új dimenziója.

Konklúzió

Kulturálisan az internet virtuális közegben működő online mesterségesen kialakított közösségek hálózata, amelyiken a kiberkultúra működik, elterjedt.

Az internet önálló léttel rendelkezik. Végző soron ezen az alapon az internet egy organizmus, mesterségesen létrehozott szerveződés, szuperorganizmus. Különböző organizmusok organizmusa. A késő modern ember vágyainak, törekvéseinek a megvalósítása érdekében jött létre. Például ez a tapasztalat, hogy az emberek a XX. században mindent tönkretettek a modernitással. Posztmodern világot kell kiépíteni.

Miből áll: web, közösségek, világok pluralitása.

Az internet ennek az új dolognak, a hálólétnek a hordozó közege, fenntartója.

Önálló organizmus

Erre nem maradt sok idő. (ld. fent)

Q&A

Az ész egyes gondolkodásmódok szerint univerzális. A posztmodern pont ezt mondja fel.

Előadás vége.

4. ELŐADÁS

Hálóléthez elvezető út, a hálólét értelmezése

Az internet hálólétnek nevezett emberi létszféra fenntartó közege.

Az internet társadalmi és kulturális hatásai ezzel a szemléletmóddal vannak helyettesítése. Lehetővé teszi egy új emberi létszféra létrehozását.

Az internet nehezen jellemezhető, mert mindenütt jelen van, és mert éppen most jön létre – folyamatosan, dinamikusan változik. (Struktúra, forma. Facebook pl. 9 évvel ezelőtt indult el.)

Nem nyilvánvaló, hogy látjuk-e a most végbemenő változások jelentőségét. Analógiák, ha jók, segíthetnek. Ez a gondolkodás egy tipikus formája.

A két analógia:

- Tudás reformációja
- Hálólét formálódása (később foglalkozunk majd vele)

Emberré válás körülményei ↔ minden, ami most folyik.

Analógia: Észrevesszük, hogy minden felsorolt tényező – az emberré válás körülményei – radikális és egymással párhuzamos változáson megy át szintén.

Kettős reprezentációs képesség

Ebben eltérünk minden más élőlénytől.

Az ember képes arra, hogy a létezőt valaminek (követ kőnek) tekintse, és ugyanakkor nem lerontva ezt az elképzelést képes arra is, hogy más összefüggésben is lássa:

(1) "Ez nem csak egy kő a folyóparton, hanem alkalmas eszköz arra, hogy játsszam vele. (Ugráltassam vízen.)"

Ez nem csak egy képesség, hanem az emberek tipikus működésmódja is.

Ennek végtelen sok következménye van. Nyelvhasználat (hangrezgéseket adunk ki = betűket írunk le), gondolkodás...

Nem csak kettő, hanem sokszoros reprezentáció! Hangokból szavak at alkotunk, amik különböző nyelveken mást-mást jelentenek. (Mármint egy-egy hangsor mást-mást jelent.)

(2) Digitalizáció. Az összes reprezentáció átranzformálható digitális változatba, ez nagyon fontos.

Vizualitás, képhasználat meghatározó szerepet játszik az interneten.

Reprezentáció változásai közé tartozik az is, hogy az interneten minden, az emberi kultúrában már reprezentált létező, újra reprezentálódik. Újra előállítunk mindent:

Könyvek, gondolatok, identitások, csoportok közötti viszonyok. Egyes népszerűsítők szerint az internet akár úgy is tekinthető, mint egy globális elme. (Észlelhető-e egyáltalán az internet sentient-sége?)

Régen a reprezentáció változása (1) volt, ma már (2).

Az internet nem pizza rendelésre és pólóárusításra jött létre, hanem hogy az emberek kibontakozhassanak. De ez nem akadályoz meg minket attól, hogy pizzát is rendelhessünk.

A TUDÁS REFORMÁCIÓJA

Analógia lényeges állítása

Mai internetező ember nézete nagyon hasonlít a XV.-XVI. századi vallásos ember életére.

Akkor: Késő-középkori ember hanyatlík, véget ér.

Ma: Modern kor végződik.

Mindkettő egy végjáték, egy korszak vége. Haláltánc. Értékek villódzása, bizonytalanság. Új értékek megjelenése. Új értékek iránt való fogékonyság, azok keresése.

Vallásos hit reformációja: Létrejött egy mozgalom, ami több hullámban megújítja a vallásos hitet és az istenhez való viszonyt: Az ember közvetlen kapcsolatban van istennel.

Ehhez hasonlóan a tudományos tudáshoz való viszony is megváltozik. A tudományos igazságok lépnek isten helyébe, az ezekhez való közvetlen viszony alakul ki.

Ezen analógia segítségével megértünk valamit abból, hogy mi történik ma a tudással. Ahogy akkor átalakult a hit, most a tudás és a tudáshoz kapcsolódó viszonyrendszer alakul át.

Reformáció

Középkor III-V körül kezdődött, XIV-XVI körül ért véget.

Minket a vége érdekel: Késő középkor.

Ebben az időszakban kérdőjeleződik meg nagyobb léptékben a középkori ideológia. (Legfontosabb vonása az egységes vallásos világkép, amit a katolikus egyház képviselt.)

A középkor végére ez a világkép válságba jut.

Belső ok: (...)

Külső ok: környező, valláson kívüli világ megváltozása, nem foglalkozunk vele

Válság fontos eredménye: Az emberek kevésbé bizakodnak már benne. Nem szolgálnak rá a bizalomra. Elveszíti érvényességét. Búcsúcédulák: haszonszerzés céllal.

Vallásos intézményrendszer képviselője haszontalanná válik. Papok, templomok, rendházak, püspökök, stb. Amik az adott értékrend szellemében szolgáltatásokat nyújtanak az embernek. Bűnbocsánat, lelki gondozás, közvetítés a hívők felé, hogy egy Úr gondozása alatt vannak. Szenvedésüknek magasabb oka van, amit ők nem látnak/értenek. Örök élet reménye, stb.

Hívők és isten között állt egy intézményrendszer. Diszfunkcionálisan működött. Bizonytalankodtunk benne, láttuk, hogy önérdékeket követett, saját magát tette előre.

Rájöttünk, hogy az intézményrendszer rosszul működik. Nem tagadtuk még meg istent, csak a papságot. Ateizmusra nem volt még alkalmas az akkori kultúra.

A reformátoroknak az volt a benyomása, hogy az intézményrendszer működik rosszul, nem isten. Az intézményrendszert kell átalakítani. Nem forradalmárok voltak, nem dobták el az egészet.

Ebben a korban nőtt a hívek száma, nem csökkent. Nem vált a kultúra hitetlenebbé.

Mi kellett ehhez?

Úgy ahogy van, a jelenlegi intézményrendszert el kell távolítani. A hívő individuum és isten között közvetlen viszonyt kell kialakítani. Olyan alternatív intézményrendszert kell kitalálni, ami ezt a közvetlen viszonyt támogatja. Egy olyan, ami nem önérdékeket követ.

Katolikus intézményrendszert le kell rombolni, létre kell hozni egy olyan intézményrendszert, ami valójában olyan, mintha nem is lenne, vagyis ezt a közvetlen viszonyt biztosítja.

Ennek a kialakításán dolgozott Luther és Kálvin. Több reformációs hullám is volt.

Miért pont ekkor? (Ez előtt is voltak problémák. Ez előtt is próbálták már a hitet hatalmi eszközként használni.)

Az akkor létrejött lehetőségek, technikai feltételek miatt. Az egyik a könyvnyomtatás – Gutenberg. Kódexmásolásnál sokkal gyorsabb, hatékonyabb.

Első nyomat: 42 soros biblia (egy lapra 42 sort nyomtattak) E mellett kalendáriumok (minden napra volt szent idézet/kép), képek, szentképek, képes bibliák voltak az elsők.

A bibliát nagy példányszámban szét lehetett osztani a nép között. Nem csak a papnak van bibliája, hanem bárkinek. ⇒ Lehetséges azt az utat követni, hogy nem a paptól kell megkérdezni, hogy mit mondott isten. (Analfabétáknak kalendárium, képes biblia ott volt.)

Latinról lefordították a nemzeti nyelvre a bibliát. Nagy üzleti sikerrel.

A vallási szertartásokat is nemzeti nyelven kellene végrevinni, mert az igék interpretálásra kerültek ugyan, de latinul voltak felolvasva.

Magyar (Károli) fordítást is hamar nyomtatni kezdték.

Az ideológiai változás technikai feltételét tehát megvitattuk.

Ma

Tudományos igazság és individuum között ma is van egy univerzális intézményrendszer "fal", mégpedig az iskolarendszer, a magasabb iskolarendszer, tudományos akadémia, nyilvános könyvtárak, a nyomda/könyvkiadó.

Hasonló szerepet tölt be, mint akkor a katolikus intézményrendszer.

Elvileg célja, hogy az érdeklődőket hozzájutassa a tudáshoz.

Ha ezt a rendszert meg akarjuk változtatni, akkor itt is kell találnunk valami feltételt, ami megengedi ezt a változást. Mi ez? Az internet.

Az internet ma olyan eszköz, mint valaha a könyvnyomtatás volt. Az individuumot szolgálja ki. A könyvnyomtatás is az volt.

A nyomda az ember kezébe adja isten szavát. ↔ Az internet a képernyőre rakja ki a tudást.

Érdekes csavar: Anno latint, az akkori "világnyelvet" fordították mindenki anyanyelvére, ma az anyanyelveket fordítjuk angolra, a mai világnyelvre.

Bár az ószövegség görög volt, csak később lett latinra fordítva.

Párhuzamok:

- Akkori jegyzetmásolók ↔ Mai (még gyenge) fordítóprogramok
- Mai blogok ↔ Akkori idézetgyűjtemények
- Akkori eretnekek ↔ Mai autodidakta tudósok, akik próbálták, próbálják kikerülni az univerzális intézményrendszert.
- Wikipédiába ma sokan belekontárkodnak, belevandálkodnak ↔ Akkor is sok ember viselkedett kontár módon.

A nem hivatalos intézményrendszerek elnyomása a hivatalos intézményrendszerek "feladata".

Pluralizálódik a tudományos igazság. Mindenki felrakhatja az internetre saját kampányát. Akkor is nagyon sokféle hit jött létre.

Reformált egyházak száma még Magyarországon is jelentős: Kálvinista (Reformátusok), Lutheránusok (Evangélikusok), Unitáriusok, stb.

Ha kitranszformáljuk az intézményrendszert, akkor a közvetlen viszony kialakulása új intézményrendszerekkel támogatott, amik nem univerzálisak, hanem sokféle változata van. Az intézményrendszer pluralizálódik.

Sokfélehez csatlakozhatunk, az individualitás választja, melyik(ek)hez.

A tudományos igazsághoz való viszony is pluralizálódik. Mehetünk egyetemre, megkérdezhetjük barátunkat, vagy akár megnézhetjük a honlapot közvetlenül.

A hit tartalma ↔ tudományos igazság tartalma

Eltér a korábitól.

Nincs rá idő, legközelebb.

Előadás vége.

5. ELŐADÁS

Ismétlés

Analógiák felállítása, két analógia: tudás reformációja + hálólét formálódásának analógiája.

Múlt alkalommal a tudás reformációjának analógiáját vizsgáltuk meg. A XVI. század környékén és ma hasonló kulturális szituációban vannak az emberek. Akkori vallásos hit = mai tudományos igazság.

Lényege: Individuum és isten között a hit dolgában egy közvetlen viszony létesült. Az egyházi intézményrendszer, ami 1000 évig közvetített, ki lett vonva a viszonyból, a hit dolgában.

Ma is, az internethasználat következtében, az internetező a tudományos igazsághoz, a tudáshoz közvetlen viszonyban kapcsolódik. Korábban több száz évig jelen levő tudományos intézményrendszert kitranszformáljuk pozíciójából.

Milyen körülmények és feltételek között zajlott le a változás? Az egész analógia mögött van egy feltétel, hogy ilyen hasonlóságot fel lehet állítani a vallásos hit és a tudományos tudás között.

Egyik sem valami olyasmi, ami veleszületett, adott. Ezeket az emberek hozzák létre.

Kitérő – Átlagember is találhat fel? Igen.

Sőt, minden tudományos eredmény a közösség érdeme. A nyelvet közemberek művelik, az intézményeket fenntartják. Mi vagyunk a hatalom igazi birtokosai, de átengedjük a vezetőknek.

Kik vitáznak erről? Akik azon is vitáznak, a copyright, szabadalom jogos-e. A szellemi tulajdon valóban kötődik-e az individuumhoz, aki felhasználta sok más ember tudását és tapasztalatát.

A feltaláló fizessen a felhasznált forrásainak.

Copyright az interneten

Mindenki torrentezik, mp3-makat tölt le.

Tehát csalók népesítik be a világot? Nem. Az értékrend változott meg.

A kulturális javak közjavak. Ezt az összefüggést hatalmi célokból tagadjuk még mindig.

Newton: Óriások vállain állunk.

Kitérő vége.

Közvetlen, direkt hozzáférés a tudáshoz

Ha valaki tudni akarja, hányan élnek Franciaországban...

Régen: Könyvtárba beiratkozik, földrajzi egyetemre jár, megkérdez egy szakembert...

Ma: Google keresés és kész. Közvetlen, direkt.

Feltételezzük, hogy a válasz, minden válasz, megtalálható a neten. Ha nincs meg, rosszul kerestünk.

Levelezés (snail mail, nem e-mail): Régen, ha valaki akart valamit, írt egy levelet. Ma már nem küldünk levelet.

EU ajánlása: Az internetelés, mint emberi jog, létezzon. Mint az élethez, szabadsághoz való jog. USA-ban például ingyenes WiFi lefedettség lesz mindenhol az elkövetkezendő években.

Mai számítógépek is Neumann-elvűek. A közösség, ahol Neumann munkálkodott, privatizálni akarta (Fizessünk vajon jogutódainak 1 centet gépenként?), ezért összeveszett velük. Így lett a számítógép a közösségé.

A dolgok áruvá tételét korlátozni kell. A kulturális javak közjavak.

Szabad szoftver

Harvard, MIT, a legelső egyetemek, amik elkezdtek kitermelni az Open Source szoftverek elődjait.

Természetesen máshol is folyt a munka, például a Linuxot egy Finn ember kezdte megalkotni. (Linus Torvalds)

GNU az egész kultúrára érvényesíthető. Nem pusztán egy ábránd, hogy a kulturális javak közjavak, ki is lehet találni...

CC Creative Commons: Mindenki jogosan használhatja a terméket, a jogtulajdonos egyetlen fenntartása, hogy pénzt ne lehessen keresni vele.

Attribution: "Használd nyugodtan, bármire, bárhol, csak írd rá a nevem, mint közreműködő.

Shareware: Ingyenes program "Ha a programot hasznosnak találtad, küldj nekem pár dollárt" kéréssel.

Mellékes bevétel séma: Van, aki nappal átlagos programozóként dolgozik, emellett ír open source programokat.

Mi történt az intézményekkel?

Régen: Fennáll az intézményrendszer, de nem kötelező használni: Elmehetünk egyházi esküvőre, de nem kötelező.

Ma: A tudományos intézményrendszer is elveszítette a hitelét. Nem maga a tudás, régen sem maga a hit lett a kritika tárgya, hanem azoknak a közvetített volta.

Miért veszett el a tudás intézményrendszerében való bizalom:

- Emberellenesség
 - Világháborúk, koncentrációs- és haláltáborok. Emberek tömeges megölésének és eltüntetésének céljából új találmányok.
 - Harcigázók, atombomba, a tudás (kémia, fizika) az intézményrendszer, az állam emberellenes célokra használta. Ez is nagy sokk volt.
 - Kik használják: Állam, hatalom \Rightarrow Elvenni az államtól a tudást. (Ma pont ugyanez zajlik. Állam próbálja szabályozni a tanítást.)
- Globális katasztrófák
 - Zöld gondolkodásmód
 - Nagy okos tudósok mindent tudnak, mégis...
- A tudomány ipari méreteket öltött.
 - Egyre több ember foglalkozik tudományos tevékenységgel. A valaha élt tudománnyal foglalkozó emberek 90 \rightarrow 95%-a ma is él.
 - A tudományos publikációk nagy részét már soha senki nem olvassa el. (Ebben a mi diplomamunkáink is benne vannak!)
 - Politikai intézményrendszer erősen befolyásolja a tudományos intézményrendszert. Atombomba története: Heisenberg nem akarta megcsinálni az atombombát...

Előadás vége.

6. ELŐADÁS

Ismétlés: Válság előzi meg a reformációt

Késő középkori világban a vallásos hitbe vetett bizalom meginog. Ez nem a hit, hanem csak az intézményrendszerek elvetését jelenti.

Ennek mintájára a XX. században a késő modern ember a tudományos intézményrendszerbe vetett hite meginog. Ez egy hosszabb folyamat, a század közepére válik kiteljesedetté.

Világháborúkban a tudás emberellenes célokkal való hasznosítása.

Társadalomtudományok, politikatudományok csődöt mondása.

Tudományos és politikai intézményrendszer összefonódása, a tudományok legitimációs szerepe

Tudományra hivatkozunk, ha a jogosságát akarjuk valaminek bizonyítani. Belátható, racionális gondolatmenetekkel érvelünk.

Lehetőség: Megtartjuk a tudást, de nem tartjuk meg az intézményrendszert

Hogyan lehetett ezt régen? Istennel személyes kapcsolatot kialakítani. A bibliát Isten szavának tekinteni, imádkozni. A reformációban fontos volt, hogy az egyházi intézményrendszer igája alól felszabadítasson az ember.

Feudális, hatalmi, gazdasági hierarchia megtörése.

Ezt ma nem sikerült még megtennünk, hisz most is itt ülök egyetemen...

Eleve elrendelés elve

Reformáció lényeges komponense.

Probléma

Isten végtelenül hatalmas és végtelenül jó, a világ mégis tele van gonosszal. Miért? Ez egy megoldhatatlan kérdés. Mit szoktak erre mondani:

Igen az isten jó, de az ember rossz. Az ember szabadon választhat jó és rossz között és a rosszat választja.

Ez egy álmegoldás. Isten nem lehet végtelenül hatalmas, hiszen az ember kivonhatja magát az isteni hatalom alól e szabad akarattal.

A vallás mellett érvelők erre is tudnak valamit mondani... Velük vitatkozni nehéz ügy.

Isten igazán jobb lehetett volna az emberrel, hiszen tudhatta volna (mivel végtelenül bölcs is), hogy az ember a rosszat fogja választani. Miért hagyta?

Megoldás

Isten tényleg végtelenül hatalmas, mindenkinek sorsa isten kezében van. Ámde ezt senki se ismerheti meg.

Az ember nem tudhatja, hogy mi az ő sorsa. Még az egyházi intézmény, vagy a pap sem tudhatja.

Minden embernek ugyan olyan viszonya és joga van istenhez (visszatérés az eredeti keresztény elvekhez), de senki sem tudhatja, hogy van az ő sorsa megírva isten elméjében.

Az intézményrendszernek nincs joga ítéletet hozni senki felett. Se elítélni, se feloldozni.

Isteni akarat kifürkészése: "Szerintem isten mit akarhat..."

De majd csak a túlvilágon, isten szeme előtt fog kiderülni.

Így az isteni akarat birtokában az embereket már nem lehet elnyomni.

Mindenki azt csinál, amit akar.

(Könyv: Protestáns etika és a kapitalizmus szelleme)

Hogy lesz ebből kapitalizmus?

"Rendelkezem életem felett és isten ebben támogat."

Ma

Legnyilvánvalóbb intézményrendszerek:

A tudományt előállító és terjesztő mechanizmus: iskolák, könyvtárak, kiadók. A modern tudást hasznosítják.

A modern értékrend elveszítette hitelét. Mint korábban a középkori értékrend. Ekkor jött létre a modern értékrend. (Ebből lett most a posztmodern értékrend.)

Közvetlen viszony: Nem vagyunk rákényszerülve arra, hogy könyvtárba, egyetemre járjunk. Nem kell kórházba menni, ha gyógyulni akarunk.

Weborvostól is lehet tanácsot kérni.

Könyvkiadókkal sem kell hadakozni.

Hitelvesztés

Utóbbi 20-30 évben a tudománnyal foglalkozók rájöttek, hogy tudást terjesztetni, megosztani, népszerűsíteni, reklámozni cikkekkel, könyvekkel lehet. Nem szemtől szembe, hanem mindenkivel.

A tudáshoz hozzáférés fejlődésének folyamata

- Kezdetben az emberek könyvet írtak. Életmunka: 1-2 könyv emberenként.
- Könyvnyomtatással ez felgyorsult, de még mindig alacsony példányszámmal. (Tudni lehetett, hogy x könyvről van egy példány y országban, oda el kellett zárándokolni érte...)
- Majd leveleztek a tudománnyal foglalkozó emberek. (Leibniz-nek 17.000 levele maradt fenn.) Ez nagy teher volt. Ugyan azt a levelet több embernek elküldeni például unalmas.
- Tudománnyal foglalkozó akadémiák: A tudósok közötti kommunikációt elősegítették, megkönnyítették. Mi magyarok a nyugattól 200-250 évvel lemaradtunk ebben.
- Tudományos folyóirat: 10-20 eredményt lehetett benne tárgyalni. Szerkesztősége az akadémia. Egyszer kellett megírni, mindenki olvashatta. Philosophical Transactions (angol)
- Tematikus folyóiratok: Sokszorozódott a folyóiratok száma. 50 évvel az első után már annyi volt, hogy a tudósok követhetlenségéről panaszkodtak. Nem lehetett mindent elolvasni. Információs válság, túláradás lépett fel.
- Mérhetetlen nagyszámú tudományosnak tartott cikk születik. Ezek az eredmények kétségesek. Tudományos cikkek jelentős részét soha senki nem olvassa el. Inkább azt a néhány tizedet, amit kiemelkedőnek tartanak. Az igazán érdekes publikációkhoz pedig nem lehet hozzájutni. Magáncégek kezében van. Fizetni kell érte, rengeteget. Szegényebb intézmények kisetek a körforgásból, mert nem tudtak fizetni érte. Orosz-szerű országokban korlátozták az egy egyetemre eső

tudományos folyóiratokra való előfizetést. Egyszer például Magyarországon az összes egyetem előfizetéseinek összege nem haladta meg egyetlen kaliforniai egyetemét.

- A tudósok inkább felrakják az internetre. Ez egy hosszú, nehéz folyamat volt.
- Harmad István - Skywriting: '80-'90-es ötlet. A körül gyakran repülővel égre írták egy-egy reklámozandó termék nevét. Ennek átértelmezése. Legyen az a saját vállalása minden tudománnyal foglalkozó embernek, hogy a saját cikkeit saját honlapján is közli. Lehet folyóiratokba is írni továbbra is, de a saját honlap is kapjon egy példányt. Ez hatalmas viharokat kavart.
- Problémák akkor és most:
 - Ehhez kellett saját honlap (domain név, tárhely), HTML ismeret, stb.
 - Aki csak a témát ismeri, a szerzőt nem, az nem fogja megtalálni. Folyóiratok ebben jobbak, tematika, összegyűjtve.
 - E fenti kettőre megoldás az archívum. Oda lehetett beküldeni cikkeket.
 - Tudományos folyóiratnál volt szerkesztőbizottság és voltak elbíráló személyek (peer review, lektorálás). A rossz cikkeket kiszűrték, javítani segítették. Előzetes kontroll a tudományos igazságra vonatkozóan. \Rightarrow A megjelent cikkek az igazságot tartalmazzák. Tudományosan kontrollált volt minden eredmény.
 - Voltak, akik nem tudtak régen publikálni. Komoly probléma volt továbbá az úgynevezett "Megkívánt visszautasító arány": A beküldött cikkek hány százalékát lehet elfogadni. Amelyik folyóirat adott magára, annak ez az aránya nagyon magasra volt állítva.
 - Metrikák: Impact factor: Hányan idézik az adott cikkek, hányan hivatkoznak rá. Cumulative: Ha egy tudós összes cikkére vonatkozik.
 - A sokat olvasott folyóiratokba nyomul mindenki.

Intézményrendszer irányítja a dolgokat.

A peer review hiánya az interneten... Tudós közvetlen kapcsolatban van a tudományos igazsággal. De rengeteg butaság is publikálódik emiatt.

Public Library of Science: Ha belépsz, vállalod, hogy nem publikálsz hivatalos folyóiratoknál, csak náluk, online. Ott van peer review is.

Van olyan is, ahol nincs peer review. Mármint előzetes kontroll. Utána természetesen lehet kritizálni, a kommentekben.

Eleve elrendelés \Leftrightarrow Senkinek sincs külön bejárati joga a tudományos igazsághoz. Nem az intézményrendszer keretei között dől el. Hiszen rengeteg tudományosnak tartott állítás elveszítette a hitelességét történelmünk során. Csak idő kérdése. Előadás vége.

7. ELŐADÁS

Folytatjuk a két analógia vizsgálatát

Következő órától már más lesz.

- Tudás reformációja
- Régi ember Vallásos hithez való viszonya ↔ A mai embernek a tudáshoz való viszonya

Mire jók ezek az analógiák? Jobban fogjuk látni, milyen hatása van az internetnek.

Fő motívumok: Válság, annak következtében az intézményrendszerben két probléma:

- Hiteltelenné vált, ezért megpróbálják felváltani mással.
- Intézményrendszeren belül megjelenik a dolog újragondolásának lehetősége. Például megjelentek a reformátorok. Az intézményrendszer zárójelbe tételük. Közvetlen viszony alakul ki az ember/internetező és isten/tudás között.

Pluralizálódik a vallásrendszer, megsokasodik a világkép, a hit működtetésének lehetősége sokféle lesz. Tudományban is.

Következmények: Ellenreformáció. A katolikus egyház nem tűnt el, hanem átalakult. Reformátusok nem eretnekek, hanem a hit művelésének ügynökei. Betagozódtak, elfogadottá vált a dolog.

Összefoglalás – Következmények az internethasználat szempontjából

Internethasználatban ez a lényeg... Az internet, és annak használata egy válasz a modern tudás válságára.

Miért van válságban a modern tudás? Emberellenes célokra használata, üzlet rátelepedett a tudományos tevékenységre, stb. Egyéb érdekek és értékek nyomulnak be az intézményrendszer működésébe.

Egyetemi oktatás: Mindennek nagyobb jelentősége van, mint konkrétan a tudásnak. Fizetni kelljen érte vagy ne, milyen körülmények között folyják, utána muszáj-e Magyarországon maradni, stb. A tudáshoz ezeknek az aggodalmaknak semmi köze.

Könyvkiadók meg akarnak gazdagodni a tudományos folyóiratokon, copyright miatt nem jut el az információ azokhoz, akiknek leginkább szüksége van rá. (Nem tudja fizetni a tulajdonjogot.)

Tudós, kutató: gyógyszercégek megrendelnek gyógyszer hatását demonstráló tudományos dolgozatokat. Nagy cég létrehozott egy egész, rendesnek tűnő folyóiratot, aminek egyetlen célja a saját termékük hatékonyságát bemutató tanulmányok publikálása volt. Pár évbe beletelt, mire erre az olvasók rájöttek.

A tudományos dolgozatok publikálói általában megkövetelik, hogy a kutató írja rá, melyik intézmény, alapítvány támogatta a kutatást. Amerikában a legtöbb munkára rá van írva, hogy a haditengerészet támogatta, vagy valami ilyesmi. Sőt: Ez a szokás annyira benne volt a levegőben, hogy azt is oda szokták írni, ha "Ezt a kutatást egyetlen egy minisztérium se támogatta." Annyira benne volt a levegőben, hogy volt értelme ezt deklarálni. Kivételes dolog volt.

"Publish or perish!" – szlogen: Az intézményrendszer megszemélyesítője a modern tudós. A modern tudósnak publikálni kell. Cikkeket, könyveket nyilvánosságra hozni.

A tudós mércéje, hányat publikált, hányan hivatkoznak munkájára. Nem az a lényeg, ami igazából fontos, a tudás, hanem hogy publikálni kell. Nagy többségét soha nem olvassa el senki. Ez diszfunkcionalitás.

Változások a tudományos intézményrendszerben: (A tudós maga is intézmény szociológiai szempontból.)

- Honlapok hatalmas jelentősége.
 - Skywriting: Tudós saját honlapjára tegye fel dolgozatait.
 - Személyes honlapok, nem üzleti célú, publikus archívumok.
 - Ha valaki honlapon teszi közzé gondolatait, az ezekre való hivatkozás 5-7-szeres számra nő, nyomtatott formához képest. academia.edu
 - A CERN egyik fizikusa találta föl a személyes honlapot. Eredeti feladata: Adatokat gyorsan meg kellett osztani amerikai kollégákkal. Eredménye: Első honlap létrejött.
 - Benne volt az intézményrendszerben, belülről javította. Tényleg az intézményrendszerben jön létre a változás. Megreformálódik az intézményrendszer.
 - Legmagasabb internet-használati arány az egyetemek környékén van.
- Intézményrendszer hatalmi pozíciót töltött be. Akkor is, most is. Egyetemi hierarchia, publikációs rendszer, önálló hatalmi ágazat. A honlap nem. Beírom a keresőbe, megtalálom, elolvasom. Nem kell "bureau" tagnak lenni, ha akarom, megnézhetem. Ha butaságnak néz ki, kideríthetem honnan ered, ki írta, mi mást írt még. Nyilván kellene ehhez a keresőprogramok, amik az első honlapok után nagyon hamar meg is jelentek.
- Ha akarjuk, ki lehet iktatni az akadémiai, sőt az egész intézményrendszert. Nem számít, ha valaki tudós vagy nem tudós. Nem kell figyelmen kívül hagyni, de lehet. "Lehet", tehát a rendszer pluralizálódott. Aki akar, lehet az akadémia tagja. Ha ráhajt. De nem muszáj. Más módon is hozzá lehet jutni az ismertekhez.
- Fennmaradnak a hagyományos csatornák. Egyetemek, akadémiák, könyvkiadók, tudósok. De lehet valaki olyan, hogy nem érdekli ez az egész. Másik világban él. Diploma nélkül kutat, talál fel nagyszerű dolgokat. Sőt, lehet valaki egyszerre mindkét világnak is tagja. Ebben is, abban is benne van.

Tévhit, hogy a változás során az intézményrendszer egyre jobb és jobb lesz. Ez nem így van. A mai "self-made" tudósok sok butaságot írnak. A reformáció során is rengeteg probléma és visszafejlődés volt.

Több igazság lehetséges: Ezt olvasom a Wikipédián, azt egy személyes honlapon, am azt egy könyvvidézetben... Melyik igaz?

Az internethasználó automatikusan azt gondolja, hogy az igazságok száma nem egy. Az igazság személyes. Nem csak plurális rendszerről van szó, hanem hogy ebben a sokféleségben én fogok dönteni. Melyiket fogadjam el igazságnak. Ez nagy felelősség, természetesen.

Google: 50.000 találat közül hol van az igazság? Magában a folyamatban. A nézelődésben. Az én saját kutatásomban. Ha sok időm van, több eredményt is megnézek. Nincs rám erőltetve az igazság, én döntöm el, kitől fogadom el a magyarázatot. Én jutok el az igazsághoz. Nekem kell eljutni az igazsághoz. Aktív szerepem van benne. Különben ha nem veszek részt aktívan, nem fogom megtalálni az igazságot. Az individuum állást foglal. Nincs megszabva neki, hogy mi újság. Ő dönt.

Megváltozik a tudományos intézményrendszer szerepe. Nem muszáj könyvtárba járni. Megváltozik a tudós, szakértőség. Hatalmi szempontok megkérdőjelezésre kerülnek.

A hatalom a felhasználó kezébe kerül. Aki keres, aki próbál tájékozódni. Ő dönt, kit milyen mértékben vesz figyelembe. Ugyan úgy, mint a reformációban. Közvetlen lesz a kapcsolat a tudományos igazság és az individuum között, mint isten és ember között. Mindenkinek saját igazsága lehet. Nem kell, hogy legyen, de lehet.

Az igazság elveszítette az egyetlenségét. Sok dolog tűnik érvényesnek és igaznak. Vagy elfogadjuk ezt a sokféleséget, vagy kitalálunk egy egyéni módszert arra, hogyan lesz ebből a sokféleségből egyetlen igazság. A modern korban végig azt sulykolták belénk, hogy "az igazság az egyetlen". Ez most megváltozott.

Meginog az igazságok bizonyosságába vetett elképzelésünk: Mindez a felhasználót a tudással kapcsolatos bizonytalanságban tartja. Létrejön egy bizonytalansági élmény. Az ember elveszíti a lába alól a talajt. Nincs erre felkészülve. Neki kell eldönteni a sokmillió felajánlott válasz közül, hogy melyik az igaz. De honnan tudná ezt? Fog ebben valaki segíteni? Nem. Neked magadnak kell eldönteni. Ki vagyunk szolgáltatva ennek a helyzetnek. Meg kell keresnünk az igazságot.

Honnan tudhatom, melyik az igazság? Sok ember megriad ebben a helyzetben és visszasomfordál a biztonságos világba. Megkérdezi a szakértőt, elmegy könyvtárba. Reformációs mozgalomban is volt ilyen. Aki nem tartott igényt az individuális függetlenségre, visszament a katolikus egyház keblére. Benne maradt a régi rendszerben.

Egyénileg vissza lehet menni, de ez a plurális rendszer már nem lesz soha a régi. Marad plurális.

Ez a függetlenség, szabadság, felszabadulás, emancipáció teher. Nehéz szabadnak lenni. Mint a bibliában a paradicsomból kiűzetés történet. Az ember tudásra vágyott. Hát akkor csináld, mondta a jóisten. Saját véreddel és verítékeddel kell fenntartani.

Vicc: Drezsnyev a szovjet unió egyik vezetője volt. Megjelent a 2-3 TV csatorna lehetősége. Polgár nézegeti az egyes csatornát, mert nem tetszik neki, mert Drezsnyev

megy rajta már órák óta. Átkapcsol a kettesre... Hát mi van ott? Drezsnyev elvtárs. :)
"Választás lehetősége" félrevezető, hamis. Ez időben, Amerikában már 60 csatorna volt.

A magyarok szeretnek szolgálkúek lenni. Régen rebellió volt minden.

Mi a hit: becsatlakozunk valamilyen álláspont vágányába. Érzelmi azonosulás. Érzelmi alapon döntök valaminek az elfogadása mellett.

A hitben nincs reflexió, elgondolkodás. Különböztetést mondanak; "Befészkelte a kételkedés magát az ember lelkébe." E gondolatmenet mintájára a Fradista attitűdében sincs semmilyen domináns racionalitás. Pusztán érzelmi azonosulás.

Aki igazán benne van a pluralizmusban, az nem hit alapon teszi ezt. Pluralizmusban nem lehet hinni. Muszáj mérlegelni. Ezért utálják annyian a konzervatívokat. (?)
Gyanús nekik, hogy nincs a pluralistákban érzelmi elkötelezettség. Mi a hit nem: Komplikáltabb, nem pusztán érzelmi alapon...

Előadás vége.

Aki nem riad meg az individuális észhasználatától, annak ez a pluralizmus a boldogság birodalma.

8. ELŐADÁS

Ismétlés: Az elemzések szokásos formáit nem tudjuk használni, mert most a mi időnkben történik mindez.

Internet paradoxon

Megfigyelés, érdekes összefüggés: Ha valaki több időt tölt a Facebook-on, akkor a valóságos életben is több barátot tart.

Miért paradoxon? Mert azt hitték korábban, hogy a netezés bezárkózó életforma, elvonja az embert a valós élettől. Később kiderült, hogy nem.

Ebből még egyáltalán nem világos, hogy mi az internet jelentősége a kultúra és a közösség élete szempontjából. Ezen kívül még számtalan hasonló tapasztalatot nézni.

Indiában az elzárt közösségek hogyan tudnak rádión keresztül kommunikálni, internetezni.

Az igazsághoz az internethasználat egészét kell nézni

Hegel: "Az igaz az egész."

Meg lehet nézni, mi kapcsolat van a blog használat és a kommunizmus között, stb. De az igazsághoz az internethasználat egészét kell nézni. Hogyan? Két út:

Az internet természetének filozófiai elemzése, leírása. Minden oldalról megpróbálja megnézni az internetet. Így jutunk el nem csak a valóságos komponensekhez, hanem az igazsághoz.

- József Attila: A valóság része lehet az igazságnak. Ettől még nem a teljes igazság. Az igaz az egész, amikor minden oldalról, szempontból, összefüggésből megértettük.
- A valósággal az emberek hazudni szoktak. Úgy állítják be, mintha az az igazság volna. A manipuláció mérhetetlenül gyakori manapság. Egész iparág alakult ki a manipulálás körül: ez a médiaipar.
- Termelőüzemek birtokba vétele régen \Leftrightarrow médiaipar fölötti uralom ma. A média felhasználása a politikusok céljaira. Kihasználják az embereket, egész életüket pazarolnak el.
- A modern média ma a valóság hiányát fedi el. "Valóság hiánya": nincs mögötte semmi.

Analógiák bemutatása. Ha helytálló, megérthetjük az összefüggéseket \Rightarrow az egész az elemzés tárgya.

- A tudás reformációjának analógiáját már megbeszéltük.
 - Hasonlóság a XV-XVI. századi ember és a mai ember között: Hasonló helyzetben vannak.
 - Megváltozott, átalakult az istenhez való viszony, az egyházi intézményrendszer. Direkt, közvetlen viszony lett isten és ember között.
 - A mai ember, hálópolgár tudományos igazsághoz való viszonya lett közvetlen.
 - Következmények:
 - Folytatom lent.
- A másik analógia ide jön majd, a következő előadásokon lesz rá idő. (Hálólét formálódása, személyiség hogyan jött létre.)

Következmények

Az emberi kultúra történetében egyik meghatározó tényező az internethasználat. Megváltoztatja az embernek a tudáshoz való viszonyát.

A tudományos intézményrendszerek közvetítése megszűnik.

(Könyvolvasás, iskolába járás, tudósokkal való kommunikáció.)

A tudományos igazság termelői a tudósok, Intézményrendszer pedig a lerakat. Intézményrendszer juttatta el az emberhez a tudást.

A tudás előállítás, a tudáshoz való eljutás módja megváltozott. Már nem csak intézményesült hálózatok révén lehetséges eljutni a tudáshoz.

Az előző 500 év a tudás jegyében telt. Minden emberi problémára a tudománytól lehet választ várni. A tudományban lehet bízni csupán. Az ember csak a tudásban bízhat. Ez az egyetlen esélye, hogy legyőzze a természet erőit. Hogy az legyen, amit ő akar.

Ezért bír nagy jelentőséggel az, hogy a tudáshoz való viszony megváltozik:

- Régen meg lehetett bukni az iskolában. A közösségből kizárták, aki "megbolondult", stb.
- Most nem kell lektorra várni, egyszerűen felrakja az ember az internetre irományát és bárki olvashatja. Ebből következik, hogy bárki kifogásolhatja, kritizálhatja. Sőt, megjelentethet olyan cikket, ami kritizálja.

A bevett nézeteket – hatalmi pozíciójukból – védő maradiak dolga nehezebb, mert ma könnyebb kritizálni e nézeteket. Pluralizálódik az intézményrendszer.

Természetesen nem romboljuk le az intézményrendszert, csak átalakítjuk, kitejesítettük.

Ugyan az történik a tudományos tudással, mint ami történt a vallásos hittel. Nem megszűnt, hanem kiteljesedett.

Ma nem kell mindenért elmenni könyvtárba, aki kíváncsi valamire, megnézheti az interneten. Nem kell megfelelni az intézményrendszer követelményeinek publikáláskor, mert ott az internet. Sőt, lehet, hogy ezek a követelmények rosszak, önzőek voltak, pl. pénzt akarnak cserébe.

Bizonytalan lesz a bizonyosság

Rákeresünk valamire, honnan tudjuk, igaz-e?

Régen az intézményrendszer megmondta, mi igaz, mi nem. Ma honnan tudjuk, hogy az igazságot találjuk meg kereséskor? Lehet, sőt biztos, hogy a népszerű találatok vannak felül, nem pedig az igazak. Továbbá nem tudjuk, tényleg keresi-e az egész internetet a kereső vagy csak egy kis részét. (Számomra egyértelmű, hogy a Google jó, ha 10%-át indexeli a teljes internetnek. Gondoljunk bele mennyi kihasználatlan, elfelejtett komment van az egyes YouTube videók alatt, mennyi regisztráció mögé rejtett adatbázishoz nem fér hozzá még a Google, hány e-mail és Facebook privát üzenet marad, nos, privát beszélgetés mindörökre.)

Feladat: Mindenki tudja, mi a különbség az igazság és a nem igazság között.

Ha be is dobjuk az embert az internetbe, előbb utóbb kialakulnak olyan eljárások, amelyek segítenek tájékozódni.

Vannak, akik visszalépnek, visszahozzák a hagyományos intézményrendszer egyes komponenseit:

- *"Olyan portálok felkeresése, amelyekben **bízunk**."*
- *"Látom, hogy ez a cikk megfelel a **formai követelményeknek**, van benne irodalomjegyzék"*
- *"Ezt a cikket egy **nagyhírű egyetemen** írták."*

A modern személyiség megváltozik

A ma népszerű individuum, modern személyiség, fogalma a vallásos hit reformációjához kapcsolódik. Ha ez meginog, a modern személyiség is meg fog inogni.

Ennek az átalakulásnak diagnózisa is nagyon fontos. posztmodern személyiségnek fogjuk nevezni. Vagy hálópolgárnak, "netizen"-nek: net + citizen = internetes állampolgár.

Hogyan? Később megbeszéljük.

Utolsó gondolatok, konklúzió, modern ⇒ posztmodern átmenet

Dilemmák... Sokféleség, individualitás, virtualitás, töredezettség.

- Virtualitás: Tudásnak van mértéke? Vagy csak abszolút igazságok vannak?
- Össze nem illőség, töredezettség.
- Tudásunk toldozott-foldozott lesz. Sosem lesz szép és harmonikus kép.
- Öt perc múlva máshogy fog kinézni.
- Ha elutazom másik országba, más találat az első (Google).
- Dominanciának, hatalomnak, uralomnak elutasítása. Nem fogadjuk el egyik álláspontot se. Hatalomellenesség.
- Benne foglalt modernitás. Találataink nem semmisítik meg a korábban érvényes állításokat. A felhalmozott tudást nem kidobjuk, hanem meghaladjuk.

A fentiek kimutathatók az egészben. Ez nem csak a tudás vonatkoztatásában jelenik meg, hanem az egész kultúrára jellemző lesz. Ez pont a modernnek a posztmodernre való átmenete.

A posztmodern értékeket választjuk, működtetjük.

Az internethasználat alapvetően változtatja meg az emberi kultúrát. Ez az értékrend szükségszerűen és folyamatosan fennáll. Ennek előállításán dolgozunk tudatosan vagy tudatlanul, akarva vagy akaratlanul. Az internet egy posztmodern generátor.

"Nem tudják, de teszik." -- mondta egy híres előadó.

Előadás vége.

9. ELŐADÁS

Ismétlés

Két analógián keresztül megláttuk: Internethasználat kulturális hatásai közül mik a leglényegesebbek.

Pluralizálódás, individualizálódás, virtualizálódás, töredezettség, benne foglalt modernitás, tudás hatalmi karakterét radikálisan megváltoztatja – Az individuum kezébe adja a hatalmat.

Most már értjük. Az internethasználat posztmodern alapértékeket használ.

Az internetezés olyan tevékenység, ami új kultúra működését szolgálja. Ha tud róla az ember, ha nem. Nem számít.

Mielőtt továbbmennénk...

Két megjegyzés

Ha az Internethasználat legfontosabb következményeit így írjuk le... Nem csak a tudás vonatkoztatásában érvényes ez. Univerzális kulturális trendváltásról van szó.

Kulturális változás más változások közegébe beágyazódik. Posztmodernizációt milyen folyamatok alapozzák meg? Mivel hozható kapcsolatba? Járjunk utána ennek!

Milyen társadalmi változások közegében jelenik meg? Szélesítsük nézőpontunkat!

Most mehetünk tovább...

Térjünk át a másik analógia vizsgálatára: Hálózatformálódás, Emberré válás, és az internethasználat következményei közötti hasonlóságok

Emberi társadalom állatvilágból való kiemelkedése során fellépő tényezők magyarázata.

Milyen folyamatok voltak meghatározók az emberré válás során?

Lényeges folyamatok az internethasználat során egyöntetűen megváltoznak.

Tehát hasonló gondolatmenettel kell élni.

Új ember jön létre. A létezés új stádiumába lépünk át. Átalakul az emberi természet, megváltozik a válasz a "mi az az ember" kérdésre.

Már nem csak: "Az ember eszes állat." Most: "A mai ember hálópolgár. Vagy *iPersonality*."

Modern vs. posztmodern ember. Mi a különbség?

Százezer évig ugyan olyan volt az ember. Most megváltozott.

A hálópolgár online polgár. Virtuálisan létező személyiség. *iSzemélyiség*

De a sok változás közül melyik az igazán érdekes? Ehhez kell az analógia: Ahogy teremtődött az ember, ugyanúgy fog teremtődni a hálópolgár.

Első állítás: Az emberi természet megújulásáról van szó. Másképp viselkedünk, mint korábban.

Mi szól e mellett?

Az emberi természet nem örök és változatlan.

Sokan szeretnék ezt tagadni. Vagy azt mondják: Istentől jön, vagy: Állati ösztönök érvényesülése örökké velünk van, nem fogunk tudni tőle sohasem megszabadulni. Mindenki önző, magának kapar, mindent felfal. Egymással való küzdelem, örömtánc...

Az emberi természet nem örök és változatlan.

Az emberi természet az ember saját tevékenysége alapján alakul.

Szerzők és szereplők is vagyunk.

Technika: Az embernek a saját természetét előállítandó megvannak az ehhez a tevékenységhez szükséges technikái.

Amellett, hogy ez egy lehetőség az ember számára, ez rá mért feladat is.

Nem pusztán lehetőséget birtoklunk, hanem arról is szó van, sőt talán fontosabb is, hogy ezt muszáj véghezvinni.

Ha nem állítjuk elő folyamatosan az emberi természet meghatározó tényezőit, akkor az ember elveszíti identitását. Elvész, eltűnik, lebomlik, visszaesik az állatvilágba. Erre a visszafejlődésre könnyű példát találni.

Mit mondanak az antropológusok, társadalomtudósok, szociológusok az emberré válásról?

Fokozati különbségekről van szó. Valamennyire megjelenik az állatok között is minden, de az embereknél léptékekkel jobban. Ez a legfontosabb érv az evolúció mellett.

- Eszközkészítés, eszközhasználat
Állatoknál ritkaság, embereknél gyakori.
- Nyelvkészítés, nyelvhasználat
Állati jelhasználat nagyon korlátozott.
- Absztrakt, fogalmi gondolkodás
- Moralitás, erkölcs, önmegtartóztatás

Nem csak a "van", hanem a "kell" is fontos. Állatok ösztönösen viselkednek. Az ember nem csak. A szükségszerűség, lehetőség, választás kinyit egy nagy teret. Pl.: monogámia, nem ölöm meg az embertársamat. Állatoknál is van monogámia, csordaszellem, de embereknél jobban, általánosabban.

Állatoknál ez adott, örökérvényű. Nem lehet felülről valamilyen megállapodással. A körülmények kiváltják, nem az állaton múlik. Mókus minden gömböt el akar ásni, imprint módon. Nem számít, ha beton van ott, vagy nem is diót talált, minden áron elássa... Mert bele van építve.

- Közösségi kapcsolatok, Társas viszonyok
Rovartársadalom, hangyaboly. Vadászó oroszlánok is együtt mennek. Mintha közösség lenne.
Emberek mesterséges viszonyokat hoznak létre. A közösség aktív szerepet játszik mindennapjainkban.
Körülményeknek való megfelelés. Hozzá alakul az adott környezeti feltételekhez.

Ellenpontok: Szamuráj öngyilkos lesz, ha szégyent hozott magára. Jobbágyrendszerben a paraszt a földesúr abszolút tulajdona.

Evolúció helyett megjelenik a teremtés. Megjelenik a környezettől eltérő preferencia.

Első primitív eszközeink is ezt a célt szolgálták. Ne akkor legyen meleg, amikor a villám felgyújtja az erdőt, hanem amikor én fázom.

Evolúcióhoz hasonló, arra ráépülő folyamat. Természet helyébe lépünk. Nem természet adta, hanem ember által készített dolgok.

Mágia és a mítoszok

Mágikus gyakorlat: Követni próbáljuk a természeti folyamatot. Megpróbáljuk benne állva azt befolyásolni. Akarat, érdek megszületése. Az egyén túlélés iránti igénye.

Egyszerre történnek dolgok, ebből összefüggések észlelhetők. "Fekete macska átszalad az úton" babona, esőtánc.

Hiedelem: Ha valamik egyszerre jelen voltak, akkor azok mindörökké kapcsolatban maradnak. Legalábbis azt reméljük. És az a nevetséges, hogy ez az összefüggés időnként bejön... (Például az a tapasztalat, hogy ha esik az eső, akkor másnap gombákat lehet találni az erdőben tényleg igaz.)

Az ember, mint önálló entitás, szereplő, akarat. Nehéz megérteni. Ezért szaladnak sokan a valláshoz. Azt nem kell megérteni... De ki teremtette istent?

Különválások

Egyedfejlődés

Az egész világ felbomlik két részre: én/egység és a környezet. Ez az úgynevezett őstörés nagyon fiatalon bekövetkezik a gyermekekben.

Mikor rájön az ember arra, hogy le van választva a világról, anyjától. Hogy különálló.

Ennek módja érdekes és fontos: Az adott személy karaktere ez által meghatározott.

Sikeresség/sikertelenség

Intellektuális különválás.

Szent szférája: Ahol a jó dolgok koncentrálnak. Mindenhatóak létesítik be.

Kettéválik a világ: A hívó és a kereső.

Több különválás is van ez után, ebből alakulnak ki vallások, tudomány, művészet, technika.

Jó-rossz, sötét-világos, pokol-menyország, stb.

A különbségtevés dolgok között azzal az eredménnyel jár, hogy...

A különbségtevés elvonódása az adottól. Amikor ezen rágódni kell; tegnap még így volt, ma is így van...

A különbségtevésben való otthonosság a reflexióképesség.

Reflexióképesség

Viszonyulás valamire.

Étel - nem étel.

Ennek következtében jön létre a tudás. (Volt a "Nem tudják, hogy teszik." gondolat korábban.)

Jóvá kell hagyni, el kell fogadni, hezitálni kell.

Itt különbséget kell tenni ismeret és tudás között. Reflexió nélkül is van ismeret. Állat is megismeri az ételt. De nem tudás, mert adott. Nem reflektált. Tudás a reflexió révén jön létre. Azzal, hogy részt veszek, belefolyok az ismeret aktív ápolásába.

Ismeret és tudás közötti különbség: Ismeretben csak összefüggés van – fennáll itt és most. De nem szükségszerűség – lehet-e máskor és másképp. Tudásban van szükségszerűség. Ha viszonyulunk hozzá, tudássá válik.

Utolsó gondolat: Technikák működéséhez ismeretekre van szükség. Tudomány működéséhez tudásra van szükség.

Előadás vége.

11. ELŐADÁS

Igen az előzőre nem mentem be.

Két analógia tanulsága: Tudás reformációja, és a hálólét formálódása.

Ez működik, ha tudatosan működtetjük, de akkor is, ha nem. → "Nem tudják, hogy teszik."

Hasonlóság van az emberi faj létrejötté és a mostani helyzet között

Alapja: Emberré válás során meghatározó tényezők most is fontosak. Jelentős mértékben megváltoznak. Mik ezek?

- Eszközkészítés, eszközhasználat
- Nyelvkészítés, nyelvhasználat
- Absztrakt, fogalmi gondolkodás
- Közösségi kapcsolatok, Társas viszonyok

Kognitív tudományág szereti tanulmányozni az első hármat.

Reprezentáció tanulmányozásából következik, hogy (...) Ezért célszerű tárgyalni. Múlt alkalommal meg is tettünk, sőt be is fejeztük.

A reprezentáció tanulmányozásánál fontos figyelembe venni az emberi eljárást, az emberi működésmódot, ami kettőt tesz lehetővé:

Valamit, bármilyen létező kettős összefüggésbe kerülhet. Ez később megsokszorozódik.

Konkrét létezőt először saját, adott létviszonyai által, majd másként is felfoghatja az ember. Jelentősége nagy.

Szabad reprezentáció: Nem kötött. Mi az a kötött?

Kötött reprezentáció

Egyféle módon van értelme reprezentálni, és egyféle módon is szokás. Állatvilágban kötött. "Kaja, pajtás, stb." mindet egyféle biokémiai, biofizikai folyamat reprezentálja. Minél tökéletesebb ez a reprezentáció, annál jobb, annál sikeresebb. Túlélés szempontjából a kötött reprezentáció fontos.

Szabad reprezentáció

Fordított stratégiát követ.

Emberi gyakorlatban jól megfigyelhető.

Nincs egy-egy értelmi megfeleltetés a jel és a reprezentált (jelölt) objektum között.

Bármi reprezentálhat bármit.

Feltétele: A reprezentáció reflektált legyen, tehát tudjunk róla, hogy reprezentáció. Tudatosság, reflexivitás kell.

Ember reprezentációja szabad. Bármi jelölhet bármit.

Ez a kultúra, az egész emberi tevékenység forrása.

Az ember nem csak szabad reprezentációval él, hanem kötöttel is. Idegrendszer, anyagcsere kötött. Állati létünk hagyománya velünk maradt.

Tudás az csakis a szabad reprezentáció körülményei között lehetséges.

Ha nincs szabadság és döntés, nem tudjuk megérteni. Nem tudjuk eldönteni, hogy szükségszerű ez az összefüggés vagy esetleges. Hogy mindig így van, vagy épp most így van?

Tudás akkor van, ha tudjuk, hogy valami úgy van, és csakis úgy lehet. Szükségszerűen.

Tudás vs. Ismeret

Volt korábban.

Kötött reprezentáció = csak ismeret, nem tudás.

Internet szempontjából

Internet esetében a már egyszer reprezentált dolgok (kötött és szabad is) újra reprezentálva vannak.

Vagyis egy más közegben, egy mesterséges közegben, technikai eljárásokkal kialakított (...)

A reprezentált dolgok új szférája. A neten is megjelenik a kultúra, stb.

Hogyan reprezentálódik újra?

Ez csak akkor történik, ha ez is egy szabad reprezentálás.

Senki se írja elő, hogy a neten ki, mit, mivel, és milyen jelekkel/szabályokkal fogja megjeleníteni az adott kultúra az értékeit.

Tudatosan és szándékosan másfajta reprezentációs mód. Deklaráltan, individuálisan független és szabad.

Azt, hogy egy festő hogy fest, azt kultúratermelők deklarálják.

Az internetes re-reprezentáció során az internethasználók létrehozzák ezeket a reprezentációkat – saját honlapjukat. Azok tudatosan vagy elfogadják, vagy nem, a hagyományos értékrendeket. Tehát nem kötelező elfogadni.

Névtelenség

Ha nem vállalja fel identitását valaki, az milyen "gáz"

De miért van ez? Miért népszerű mégis? Mert az individuum maga akar dönteni.

Saját függetlenségét és szabadságát veszélyeztetve látja, ha deklarálná, hogy társadalmi viszonyok között ő pontosan kicsoda és micsoda.

Ha valaki rémséges dolgokat akar feltölteni. De nem akarja nyilvánosan felvállalni. A névtelenség szabadságok ad ekkor.

Új reprezentációs gyakorlat részleteit fontos lenne tárgyalni.

Az internetet nem szakértők állítják elő

A reprezentációs módokat (...)

Az internet hallatlan felszabadulás a felnövésünk során erőszakkal belénk került hatások alól. Ilyenek lehetnek adott dolgok a társadalomból, például kommunista kultúrák, rasszizmus, fundamentalizmus, stb.

Akár meg is semmisítik az egyént, ha nem ért velük együtt. Azt hiszik, csak nekik van igazuk.

Az interneten nincs ilyen. Senki sem kényszerít rá muszlim hitre, stb.

EGYÉNI REPRESENTÁCIÓ SAJÁTOSÁGAI, KÖVETKEZMÉNYEI

Először nézzük meg, a fenti négy dologban (...)

Eszközkészítés és eszközhasználat

Kettős reprezentáció itt jól működik.

Másodlagos reprezentációként eszköznek tekintjük, amely alkalmas egy feladatnak, kitűzött célnak megvalósítására.

→ Ld. Technika (korábban volt). Technikához szükséges technikai szituáció 3 kiemelt komponense: ágens, eszköz, cél. Ennek révén valósul meg a technika, az uralom a szituáció fölött. Pl.: Táblára írás eszköze a kréta.

Hol van itt a reprezentáció: Abban jelenik meg, amikor valamit nem csak természeti létezőként, hanem a technikai szituációba illesztve eszközként is tekinthetünk.

Kréta nem csak egy mészró darab, hanem ugyanakkor egy más interpretációt is lehetővé tesz, vagyis egy íróeszköz.

Döntő dolog az interpretáció, értelmezés.

Ez az általános helyzet, minden eszközkészítésre jellemző.

A NÉGY SZEMPONT (→2. ELŐADÁS) ÉS A MAI 4 ALAP (→FENT) ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Eszközhasználat hogyan alakul át az internethasználat viszonylatában?

- Az internet információs technikai rendszer.

Az információ az az anyag, amivel dolgozik. Az információ eleve relációként létezik. (Viszony.) Interpretált létező. Információkat állítunk elő a reprezentációs viszonyban.

Következmény: Hagyományos technikák eszközei általában makroszkópikus testek (pl. kréta, eke) Tradicionális (...) Ezeket értelmezzük úgy, hogy nem csak test, hanem eszköz is.

A képernyőn megjelenő jeleket individuálisan kell értelmeznünk.

Villogó kurzor = "írjál ide valamit". Ez az ember értelmezése nélkül nem működne.

Tehát úgy változik meg, hogy **a materiális viszonyokkal nem szükséges foglalkozni.** Ami fontos, az az interpretáció. Az eszközkészítés lényege.

- Ha nincs user, aki olvassa, akkor hiába tarja fenn valaki a honlapját.
- Hiába küld üzenetet a Facebookon valaki, ha azt nem olvassa senki.

A készítés és a használat összefonódik. A technikai rendszer önmagában nem működik, ahhoz, hogy bármi megvalósuljon, kell valaki, aki használja.

Vö.: Kőolajipar, autógyártás. Ott nincs szükség individuális értelmezésre gyártás során, sőt, hibák forrása lehet. (Munkás azt gondolja, hogy most nem balra, hanem jobbra csavarja be a csavart, akkor annyi az autónak.)

Az internet eleve úgy van kitalálva, hogy szabad. Mindenki azt csinál vele, amit akar, amit tud. Beszélnek Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0, stb. -ről. Először csak leveleket küldözgettek...

Bárki bedobhat új ötletet. Az, mint a tűz, elterjed → Internet memes.

Internetbe nincs beépítve a termék, az individuum maga a termék. "Én vagyok, és ott vagyok a neten." Mármint az én virtuális klónom.

Gráfelmélet, hálózatkutatás

Képes-e bárki egy központból uralni az egész internetet? Nem. Ami jó hír, mert pont így is találták ki. Két bizonyítás is van rá.

Nyelvkészítés, nyelvhasználat

- Kommunikációs ágens (szereplő).

Ez is relációk felállítását jelenti. Reprezentáció. Hangrezgést összekapcsoljuk jelekkel (pl.: *e* betű kimondva, leírva, értelmezve) ezt nevezzük nyelvnek.

Nem tudunk sok érdekes dologra kitérni most. A XVIII. század második felétől létezik nyelvfilozófia.

Beszélt nyelv esetén a reprezentáció nyilvánvaló. Fizikailag előállítjuk a hangokat, azokat hozzárendeljük dolgokhoz.

Írott nyelv már bonyolultabb.

Első volt a beszélt nyelv. Később alakult ki a rögzített beszéd, vagyis az írás.

Végül jött a kép. "Lefotózták."

Az ezekre alapuló három féle kultúra:

- Beszéd: Szóbeliség
- Írás: Írásbeliség
- Kép: Vizualitás

Először csak Beszéd, majd Beszéd+Írás, végül Beszéd+Írás+Kép.

A kommunikációtörténet tudományág foglalkozik ezzel.

Internetnek mi köze van ehhez? Két dologban is megváltozott.

- Digitalizálás: Összekevert változatban van. Univerzális reprezentációs gyakorlat jön létre. Minden mindennel összehozható. Ez nagyon fontos fejlemény.
- A digitális tartalmak másokkal megoszthatók, úgy, mintha egy képet nézegetnénk. Mindenki számára lehetővé teszi, hogy egy közvetlen képi kommunikációs csatornával viszonyuljon a másikkhoz.

Előadás vége.

A többire nem maradt idő, következő órán:

Absztrakt, fogalmi gondolkodás

- Kulturális médium (közeg).

Közösségi kapcsolatok, Társas viszonyok

- Önálló organizmus (szervezet).

12. ELŐADÁS

Ki miből akar dolgozatot írni...

...tárgyú email-ekre hamarosan válaszol tanár úr.

Szóbeli vizsgát kell tenni a beadott dolgozat témájából. Minden hétfőn. Délelőtt és délután.

Vizsgák előtt 3-4 órán kell várni maximum.

Akinek két tárgya is van tanár úrral, egyszerre vizsgázhat mindkettőből.

Dolgozat beadása határideje: A vizsga előtt néhány nappal. E-mailben tökéletes. (Tárgy honlapján megtalálható a Tanár Úr e-mail címe.)

Terjedelmi korlát nincs. Úgyis szóban lesz megbeszélve. 2-20 oldal között.

Két szélsőség: Fizikus 1.5 oldalas publikáció után kapott Nobel díjat. ⇔ M. Castells háromkötetes több ezer oldalas műve.

Első tipikus kérdés: Saját szavaiddal foglald össze, miről szól a dolgozatod.

Haladjunk!

Jövő héten még lesz óra.

Hol is tartunk? Tudás reformációjáról már beszéltünk. Internet posztmodern generátor. Posztmodern értékek nyomja a társadalomba.

Másik analógia: nem csak a kultúra, hanem a feltételrendszer is megváltozik. Egész társadalmi rendszer is változásban van. Az emberi természet van változásban.

Hálólét formálódásának analógiája

Megpróbáljuk összegyűjteni azokat a viszonyokat, amelyek az ember formálódásával kapcsolatosak.

Az internethasználat miként módosítja az emberi természetet.

Mit láttunk? Eszközhasználat, nyelvhasználat, fogalmi gondolkodás, közösségi kapcsolatok.

Emberépítés, embert alakító technikák tanulmányozása.

Eszközhasználat

Lényeges, hogy korábban az eszközkészítés, eszközhasználat főként materiális eszközöknek az előállításával folyt, pl. egyszerű gépek: emelő, ceruza.

Az információ dominációjának következtében nem makroszkópikus objektumok hordozzák magát a tartalmat, hanem viszonyok. (Az információ reláció-/viszonyként létezik.) Van valami jel, ami egyrészt konkrét létező, másrészt valami más helyett áll, amit jelöl.

Az eszközök információból épülnek fel. Jelekből felépülő jelrendszerek képviselik és hordozzák az emberi tartalmakat.

Fontos következmény: Amiket elő lehet állítani, azok virtuális létezők. Virtuális létezők sokasága jön létre. ⇒ A virtualitás abszolút fontos.

Amit előállítunk, az nem abszolút módon valóságos, hanem valamilyen konkrét mértékben valóságos.

Facebook barátok is valódi baráti viszonyok, abban az értelemben, hogy azok valóságossága valamilyen mértékben jelen van.

Azt hittük korábban, hogy csak a hagyományos baráti viszonyok valóságosak, teljes mértékben valóságosak, de rájöttünk, hogy nem szükségszerűen van így, hiszen lehet virtuális rendszereket is kiépíteni. (Egy későbbi fejlemény a korábbi állapotokat más

színben tünteti fel. Híres mondás: "Az ember anatómiája kulcs a majmok anatómiájának megértéséhez.")

Viszonyok az internethasználat következtében virtuális létezők sokaságán áll elő.

Az új emberi lét, a hálólét virtuális közegben alakul ki.

(...) (Rosszul érzem magam, nem jegyzeteltem egy 10 percig.)

Szellemi értékek

Tulajdonviszonyok nagyon eltérnek. Stallman: FOSS (Free Open Source Software), FLOSS. (L = Libre)

Szellemi teljesítmény csak anyagi biztonság között tud megszületni. A szellemi teljesítmény nem egyéni, hanem az egész közösség anyagi és szellemi teljesítménye van mögötte.

A materiális tárgyakat szigorúan be lehet zárni. Szellemieknél szabadalmakkal lehet próbálkozni, de a szabadalmi rendszer köztudottan nagyon rosszul működik. Sőt, kontra-produktív.

Materiális vs. szellemi dolgok: Zsíros kenyeret csak egy ember eheti meg. Egy festményt többen is megfesthetik hasonlóan.

Meg lehet tenni, hogy azt mondjuk: "Írtam egy verset, ezt más már nem írhatja le." De miért tennénk?

Anyagi javak tulajdonolása: Azzal hogy el vannak fogyasztva, el is fogynak. Viszont a szellemi termékek esetében ez koránt sem áll fenn. A kultúra nem áru. A tudás nem fog elfogyni az által, hogy mások megszerzik.

Az internethasználat következtében a tudáshoz közvetlen módon hozzá lehet férni.

A szellemi tulajdon másfajta tulajdonlást jelent, ezért jobb más kifejezést használni rá. Szellemi termék elfogyasztásával az nem tűnik el. Tessék el nem tűnő értékekkel elnépesíteni a hálólétet.

A jelenlegi gyakorlat egy keverék. Valóban, most folyik egy huzavona.

Tartalomszolgáltatók pénzt akarnak szerezni tartalmukért. Más meg nem akar fizetni, inkább letölti ingyen.

Tartalomszolgáltató, tartalomfogyasztó közti különbség már a múlté. Zenepiacon: Nincs értelme már a lemezkiadással foglalkozni. A zenészek nem azon keresnek pénzt, hogy hány CD-t adnak el, hanem az élő koncertekkel. Miért? Mert a neten hozzáférhető változatok úgyis letölthetőek ingyen. Ezért a felvilágosult zenész inkább felrakja zenéjét ingyen, és így több ember eljön a koncertjére.

E szabályok még nem véglegesek. Mindenki azt csinál, amit tud, vagy akar.

Nyelvhasználat

Kommunikáció problémája. A nyelvet hordozó médium problémája.

- Beszéd: Szóbeliség
- Írás: Írásbeliség
- Kép: Vizualitás

Tradicionalis viszony: Beszéd, majd Beszéd+Írás, végül Beszéd+Írás+Kép.

(És a barlangrajzok? Nem, nem volt domináns forma.)

A beszéd tökéletlen képhasználat.

Élőbeszédhez jelen kell, legyenek a részt vevő felek. Az írás e nehézségeket megoldja. Tegnapelőtt, számunkra ismeretlen ember által írt dolgot is olvashatunk ma.

Viszont az írás töredezett. Nagyon hosszú lesz, sosem lesz teljes. (Egy könyv első negyven oldala lehet egyetlen kép leírása, de még így sem teljes.)

Ma már képekkel tudunk kommunikálni. Fényképezőgép. Nem kell hosszú leírást írni, lefényképezed és elküldöd.

Az internethasználat két lényege

Képekkel való kommunikációt mindenki számára lehetővé tette.

Tartalmi jellegű változás: Meg kell vizsgálnunk, mi a kép. A kép az jelentés-teli környezet. Írásban lineáris, végig kell olvasni a szöveget, hogy megértsük. Képben az információ szét van osztva egy felületen. Az információt összegyűjtjük. Képnézegetés közben az ember szkennel. A felületen szétterjesztett információt összegyűjti. A megértés körkörös mozgás.

Ebből mi következik – Konklúzió: Az internet egy hatalmas kép. Az interneten egy kérdésre adott válasz – az információ – szét van osztva. Linkek révén ki van feszítve. A földelítése ugyan úgy zajlik. Ide kattintunk, oda kattintunk, vissza-visszatérünk, végül összeáll a válasz. Megértünk valamit. A jelentés így jön létre.

Az internethez úgy viszonyulunk, mintha világméretű hatalmas kép lenne. Nem lehet az egészet felderíteni.

Az internetfüggés összefüggésben van-e ezzel? Nézegethetjük akármeddig, sosincs vége. Egy közönséges képből könnyű kilépni, mellénézünk és kész. Az internetnek nincs kerete, végtelen, mint egy fraktál.

Előadás vége.

A második kettőre megint nem maradt idő, talán legközelebb:

Absztrakt, fogalmi gondolkodás

- Kulturális médium (közeg).

Közösségi kapcsolatok, Társas viszonyok

- Önálló organizmus (szervezet).

13. ELŐADÁS

Könyv ötletem jóváhagyva!

100 oldalas, 10000 szavas, A5, bekötve.

Jóval a vizsgaidőpont előtt be kell küldenem.

Ez az utolsó óra

Az eddig elmaradt problémák felvetésével zárjuk

Ismétlés

Nem írom részletesen, csak kulcsszavakban:

Az internethasználat társadalmi és kulturális hatásai, két analógián keresztül bemutatva: emberré válás, hálólét formálódásának analógiája.

Hogyan és miként alakítja át a társadalmi viszonyokat az internet? Alaposan.

Megváltoznak az az emberi természet lényegi komponensei. Érvelni lehet az internethasználat következményeinek tanulmányozása révén a mellett, hogy az emberi természet átalakulásban van, gyors és határozott átalakulást mutat.

Az ember két világ polgára: "Két dolog tölti el csodálattal a lelkemet, a csillagok törvényei felettem és az erkölcs bennem."

Az ember kiemelkedik az "állatvilág" természeti létből. Társas viszonyt, társadalmat alakít ki. Ön maga által kialakított viszonyrendszerek hordozója.

Emberi létünk következményeit elszenvedjük (testünk van, enni kell, meg fogunk halni, egy idő után elromlik), de ezek adottságok. Társadalmi viszonyokon viszont tudunk változtatni. (Testünkön is!)

Csoportviszonyok, tulajdonviszonyok, munkamegosztás-viszonyok, stb. alkotják a társadalmi viszonyrendszert.

Lényegét tekintve, az ember az utóbbi kategóriába esik. Társadalmi.

Karl Marx: Az ember lényege a társadalmi viszonyok összessége.

Az emberek szerzői is és szereplői is saját drámájuknak.

Ámde!

Korábbi gondolatok továbbértelmezése, kibővítése

Azt mondtunk, hogy az internethasználat az emberi természet megváltozását eredményezi. Leglényegesebb komponens, hogy a természet→társadalom szféraváltás helyett most társadalom→hálólét váltás folyik. Ez is az emberek konstrukciója, mi

hozzuk létre és alakítjuk. De ha összehasonlítjuk a kettőt, lehet látni, hogy lényegesen, nagyon fontos módon eltérnek. (Csoportviszonyok, tulajdonhoz való viszonyok. Interneten például a tulajdonjog nem játszik lényeges szerepet.)

Internethatás legfontosabb következménye a hálólét nevű létszféra kialakítása.

Az ember így már három világ polgára. Egyszerre vagyunk benne a természetben, a társadalomban, és a hálóvilágban. Ezekből milyen arányban részesülünk? Például: Testépítő mindig gyúr, a természetben van. Van, aki nagyon szeret barátkozni, ő inkább társas viszonyrendszerben bontakoztatja ki lehetőségeit. Van, aki egyensúlyt tud tartani: jól tanul, jól is sportol. "Ép testben ép lélek." Tudós, filozófus is a társadalomban van főként.

Nem lehet valaki csak egy létszférában. Maugli: Állatok között felnőtt ember-csecsemő mégsem képes többre, mint élsportolóink. Reflexiókat kell tanulni. Nem lehet internetezni 24/7, az nem működik. Társadalmi értékeket akarva-akaratlanul felvisszük a netre. Nem tudjuk magunkat körülvenni olyan tartalmakkal, ami csak minket érdekel, csak nekünk szól, csak rólunk szól.

Természet és Társadalom között kétféle reprezentáció is van: Kötött és szabad. (Természeti létezőknek lehet olyan tulajdonsága, amit muszáj figyelembe venni.) Társadalom és Hálólét között csak egy van, a virtuális átértelmezés, ami szabad reprezentáció. Átértelmezés, értelmezés értelmezése: Fizikai objektumok a természetben→Fénykép a társadalomban→JPG fájl (a fénykép újrareprezentációja) a hálólétben.

Az új szféra, a hálólét legfontosabb karakterisztikái (4 db): Eszközhasználat— Virtualitás, Nyelvhasználat—, Absztrakt fogalmi gondolkodás, Közösségi kapcsolatok és Társas viszonyok. (Most nem térünk vissza az elsőre, arról már sokat beszéltünk.)

A társadalom és hálólét jellege különböző. A Természetben érvényes szabályok nem érvényesek a Társadalomban, a Társadalmi szabályok pedig a Hálólétben. ("A Kibertér Erotikus Ontológiája" c. könyv ajánlott dolgozattémaként.)

Az internetes létforma vallásos jellegű: Rengeteg vallásos tevékenység folyik az interneten. A vallásosság és az internet között van valami közös. Mégpedig a virtualitás. Vallásosságnak mindig az a működésmódja, hogy virtuális létezőket mozgósít. Szentek, Istenek, csodák. Virtuálisan valóságosak az istenek, még a szentháromság is. Virtuálisan. Hogy kell ezt érteni? Valóságosnak tekintik. Úgy tesznek, mintha nem ők döntenének, hanem Isten parancsolatait követnék. Ennek van valami valóságossága. Az emberek fejében, interpretációi lévén. Saját lelkük rezdüléseit megszemélyesítik.

(Bizony sosem érünk a tananyag végére. De ma igen, mert a tanrendszer azt mondja, nem lesz több óra...)

Nyelvhasználat – Média.

A média tanulmányozása nagyon fontos manapság.

Sokan foglalkoznak médiával, mert azt hiszik, onnan fel lehet jutni a televízióba. (De minek?)

Nyelvhasználat során médiumot formálunk. A médium a hordozója az információnak. Virtualitás itt is fontos szerepet játszik, de ez nem újdonság.

Alapvető újdonságok:

- Internetezés következtében a userek saját kommunikációs viszonyait minden korábbi lehetőségnél jobban tudják ellenőrizni. Korábban a nyelv, kultúra adottak voltak. Beleszülettünk egy kultúrába. Megtanultuk a nyelvet. Idomultunk a szituációhoz. A körülményeink formálnak minket. Az internethasználó el tudja dönteni, hogy valamilyen kommunikációs szituációban részt vegyen, vagy ne vegyen részt. Jogában áll. Ha akarja, feliratkozik valamilyen levelezőlistára, ha akarja, leiratkozik. A lehetőség adott. (Spam levelezőlistáról nem lehet leiratkozni, de ma már könnyedén ki lehet szűrni a kéréstlen leveleket spam filterrel.)

Társadalmi viszonyokban lényeges hatalmi játszma következtében ráugranak erre a lehetőségre. Az egyenlőség csak ábránd, a hatalom fontos. Az interneten az individuum ki tud szabadulni az ilyen hatalmi hálóból. Nem szükséges hagyni, hogy reklámokat nyomjanak le a torkunkon, ott az AdBlock.

- Média történetében van egy kibontakozási rész. Élőbeszéd→Írás→Képi megjelenítés egymást követő fázisai. Mármost abból a szempontból követik egymást, hogy mi az uralkodó, a domináns média. Először a beszéd, utána az írás, végül a kép.

A kép fogalmának megértéséhez igénybe vettük a következő gondolatokat: "A kép titokzatos dolog, de tudjuk definiálni. A kép jelentés-teli felület. Az információ a felületen szét van osztva, a kép jelentésének megértése azt foglalja magába, hogy az ember összegyűjtögeti ezeket az információkat." (Fluser: "A fotográfia Filozófiája") Az internethasználat során hasonló módszerrel, a HiperTextek között össze-vissza ugrálunk, így gyűjtjük össze a választ. Van lineáris, mindent részletesen megválaszoló honlap is, de gyakoribb a több honlapon szétszórt információ, amit össze kell gyűjtenünk a megértéshez. Az internet tehát egy képi szerveződést mutat.

Az írásnak sorrendje van, ránk erőltet egyfajta rendet. Ezért népszerű a társadalomban. Az interneten nincs ilyen linearitás.

Jöhet az új anyag!

Fogalmi gondolkodás

Az információ begyűjtés, az információhoz való viszony más.

Hogy változik meg az olvasás?

Hagyományosan: Lépésről lépésre, egyik betűről a másikra, egyik oldalról a következőre... Ez egy kényszer. Ha nem így csináljuk, nem tudjuk csinálni.

Interneten: Hogy kezdjük? Általában beírunk valamit a keresőbe. A kereső egyfajta gépi változata az olvasásnak. Egyszerre nagyon sok dolgot kezel nekünk.

Elvileg a kereső egyszerre több milliárd oldalt olvas el nekünk. Nem abban a pillanatban természetesen, mert vannak adatbázisok, cache-elt eredmények. De a linearitás elveszett, a pluralitás mérhetetlenül megnőtt.

Természetesen az eredményeket hagyományos módon olvassuk, de az nem lényeges.

Mi az igazi gondolkodás?

Nem a logikai matematikában tanított következtetés. Hanem hogy valamit észreveszünk. Egymillió dolog között találunk valami közöst. Észlelem, hogy van valami, amit meg kell értenem. A világnak valamilyen összefüggését. Ez a gondolkodásmód sokkal inkább fennáll és működik, mint a korábbi.

Miért? Mert az internethasználatban nincs eleve adott valóság, logika. Nincs intellektuális tekintély, megkérdőjelezhetetlenség. Van, akit elfogadok megkérdőjelezhetetlennek, de én választom meg. Az megkérdőjelezhetetlen, akit én akarok. És csak addig, amíg tart benne a bizalmam.

Nincs modern minta, amit követni kell. Folyamatos kihívás, változás, új és új ötletek jönnek elő. A gondolkodás alapkövetelmény.

Ez nem azt jelenti, hogy el fog tűnni a tudományos igazság. Épp ellenkezőleg: el fog terjedni a tudás. A vallásos tudás reformációja sem a vallás végét jelentette.

Egy gondolkodásmód sem fog uralkodni az emberek felett. Szabad eredetinek lenni. Ez természetesen nem az IQ-hoz tartozik, hanem az akarathoz.

Az internet individuálisan független és szabad lények közössége. A hagyományos modernista hatalmi játékokat az online közösségek visszautasítják. Elvileg mentesek a hatalomtól.

A fölöttünk-gyakorolt-hatalom-ellenesség gyakori. Anarchia van (nem káosz, hanem mindenki maga fölött uralkodik.) Önuralom.

Kérdésem: Warcraft-ban volt egy 300 fős guild-om, ahol én voltam a teljhatalmú vezető. Ez nem ellentmond a fentieknek?

Válasz: Nem, mert bárki bármikor kiléphet és létrehozhatja a sajátját.

Valaki más kérdése: Google eredmények melletti reklámok?

Válasz: Ha elveszíted bizalmadat a Google-ben, létrehozhatod saját keresőt, vagy válthatsz Bing-re. (Én válaszom: AdBlock.)

Előadás vége. Év vége. Még pár gondolat:

A hálóvilág ma alakul ki. Hatalmi harcok gyakoriak. Karaktere nem eldöntött. Nyomulnak fel a hagyományos társadalmi értékek... De van egy fordított hatás is: Megváltoztatjuk a társadalmi viszonyokat.

Egyiptomi forradalom, és társai...

Kik voltak a fiatal arab tömegek? Bizony az internetezők mentek tüntetni. Elbuktak ugyan, de mégis sok változást létrehoztak. Minden forradalom elbukik.

Könyv vége.

TARTALOMJEGYZÉK, STATISZTIKÁK:

Előadás #:	Oldal:	Befektetett munkapercek:
1	2	127
2	9	71
3	14	92
4	23	104
5	32	93
6	37	88
7	44	95
8	52	80
9	59	110
11	67	142
12	77	91
13	84	97
Összesen:	93	1190

11 449 szó

85 465 karakter

893 bekezdés

2204 sor

Teljes befektetett munkaórák száma: 23.8
(1 430 perc)